

POČASNAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

1. číslo

Budyšin, januar 1958

Lětnik 8

Naše hrono za měsac januar 1958

„Kak móžeće wěric, kiž česć bje-
rjeće jedyn wot druheho? A česće,
kotraž je wot Boha sameho nje-
pytaće!“ Jan. 5, 44.

W Jezusowym mjenje smy no-
we lěto započeli. „Jezusa sej wu-
zwolmy w započatku nowoh' lěta.
jeho mjeno trjebajmy za škit w
bitwje tutoh' swěta!“ To je a wo-
stanje heslo wěrjacych, hdyž smy
do noweho lěta zastupili. Haj, to
je heslo wěrjacych.

Čehodla pak njemóže kóždy
wěric? Čehodla njemóžemy my
sami, kiž smy so poprawom za
Jezusa jasnje rozsudžili, tak pra-
wje a nutrnje wěric, hačrunjež
sebi to horco žadamy? Hlejće, ru-
nje w hróněku za přeni měsac w
lěće 1958 nam to naš Knjez Chry-
stus sam praji: Je mjenujcy mož-
no, zo něšto našu wěru haći. To
móže wšelake być. Tu Jezus mje-
nuje čłowjesku česć, kiž kóždy tak
rady wot druheho bjerje.

Čłowjek po svojim naturskim
wašnju je česćelakomny. Někotry
chce rady nahladnosće dobyć a čes-
ćeny być wot druhich. Kak hordy
a naduwaty je někotry, kak sej
wjele wě na swoje dobre počinki
a skutki. A běda, hdyž potom česć
njedósta, kiž chceše poprawom
rady brać! Běda, hdyž njeńdžeše
po jeho hlowje, móhli tež prajić:
po jeho heji. Kak zranjeni so čuje
potom tajki čłowjek w swojej čes-
ći. A tón čłowjek namaka so tež
w našich rjadach, haj samo we
nas nutřka! To je stary Hadam,
kiž ma so přez wšědne rozkaće a
wšědnu pokutu potepić, kaž Lu-

Stejće tohodla w swobodze, ke
kotrejž je nas Chrystus wuswo-
bodžil“ Gal. 5, 1.

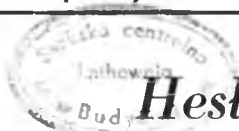
W najnowšim wudawku Luthe-
roweje biblije (w rewidowanym,
t. r. w znowa přehladanym tek-
sće lěta 1956) je so přenja štučka
pjateho stawa lista na Galatiskich
tak přeložila: „K swobodze je nas
Chrystus wuswobodžil! Tak stejće
nětk kruće a njedajće so znova
do wotročkoweho přaha za-
přahnyć!“

Wo Galatiskich dyrbyeše so swj.
Pawoł chětro jara starać. To wi-
dzimy hnydom při započatku na-
šeho lista. We wšitkich druhich
wosadnych listach je japoštoł, swo-
jich čitarjow postrowiwiši, najprje-
dy wšo dobre, rjane a chwa-
lobne ze žiwjenja wosady wu-
zběhnyl. Přečitaj sebi započatk li-
sta na Romskich, Korintiskich,
Efesiskich atd. W našim lisće
pak rěka hnydom po postrowje:
„Ja so dźiwam, zo so tak skoro
daće wotwobroćić wot toho, kiž je
was powolał do hnady Chrystuso-
weje, na druhu ewangelij, hačru-
njež žaneho druheho njeje.“ Pa-
woł běše Galatiskim Chrysta tak
před dušu molował, jako by mjez

ther rjeknje! Haj, to ma so stać.
howak škoduje naša wěra! —

„A česć, kotraž wot Boha sa-
meho je, njepytaće!“ Hlejće, to
chce naš Knjez nas tu wućić. Bóh
so stara za wšitko, tež za našu
česć. Haj však, česć je tež Boži
dar, na kotryž směmy hladać. Ale
Boh sam nam k njej dopomha,
kiž wě, što trjebamy, a kiž sam
našu wěc najlěpje zastupuje, tež
našu česć!

La.

Heslo na lěto 1958

nimi křižowany byl. Běše jim pře-
dował, zo wša pomoc za čas a
wěčnosć, zo dušow zbožo a zbōž-
nosć jenož wot Chrysta wotwi-
suje. Nětk běchu bludni wučerjo
přišedši jim prajili, zo wšo na tym
lěži, zwonkowne zakonje a nalož-
ki a wašnja wobkedźbować a wšit-
ke pobožne ceremonije sobučinić,
tak budžeja zbōžni! Pawoł pak w
swojim lisće jim z horcej a horli-
wej wutrobu pisa, zo je Chrystus
jenički puć, zo je Chrystus jich
wuswobodžil ze wšeje kwakle za-
konjow a paragrafow a přika-
znjow a zakazanjow ke krasnej
swobodze Božich dźeći. A w tutej
swobodze dyrbjaj tež stać a wob-
stać a wostać a njesmědža so zaso
dać popadnyć do stareho, zakoń-
skeho přaha, kaž sebi to tamni
bludni wučerjo wot nich zadaja.
Hewak by cyly skutk wumóžne-
nja Zbožnika podarmo byl. —

Tak daloko wo starych Galati-
skich. A nětk my. My njejsmy
žiwi w Galatiskej, ale w Serbach,
njejsmy čłowjekajo přenjeno, ale
dwaceteho lětstotka. Naše praše-
nja, naše problemy su hinaše. Wě-
ra pak je hišće samsna. A wěra je
tež na samsne wašnje wohrožena
kaž tehdom, jenož z druheje při-
činy.

A to, štož ma nam nowe, lětuše
heslo prajić, je scěhowace: Chry-
stus je wulku wěc na nas a za nas
činil. Wón je nas, mjenujcy naše-
ho znutřkowneho čłowjeka wu-
mohl a wuswobodžil. Zwonkowny
drje móže w jastwje a w putach
ležec a wobknježeny być wot cu-
zych a druhich mocow. Ale znutř-
kowny je swobodny. Jako tajki je
so Pawoł sam krasnje wopokazał,
jako w Filipiskej jaty ležeše a tola
w polnocy psalmy spěwaše. To
móžeše jenož, dokelž bě wot Chry-
stusa sameho k tutej swobodze
wuswobodženy, hewak by hroz-
nje swarjel a tama! —

A hišće jedne mamy sebi rozpominać, mjenujcy nic jenož, k čemu je nas Chrystus wuswobodził, ale tež wot čeho. A to dawno wěmy, zo je nas wumohl a wuswobodził wot hrěcha, smjerće a čerta. A tež hdyž smy wšědnje wot tutych čmowych mocow nadběhowani a spytowani, tak směmy tola Chrystusowe wumóženje chwalić a čer-tej napřečo stać prajo: „Z tobu nimam ničo činić! Sym swobodny přez Chrysta. A ty nimaš prawo, mje znowa nuzować a wjazac.“ Zinzendorf to jako wuznaće tak wupraji: „Hdyž zlá požadosć a druhi hrěch mje čwilowaše, dżakowach so za Chrystusowe wumóženje a prajach požadosći, hordosći, skuposći: Za to wisaše mój Knjz na křižu!“ Haj, to rěka stać w swobodze, ke kotrejž je nas Chrystus wuswobodził!

Ale hdyž je Chrystus nas wuswobodził wot hrěcha, čerta, smjerće, wot wšěch druhich mo-

cow, wot wšěje zakońskeje zmyslenosće, tak hišće jedne z toho sčěhuje. Hdyž je najpředy tyran někajki kraj wobknježil a jedyn druhi rjek je potom kraj wuswobodził wot suroweho tyranstwa, tak so samo wot so rozumi, zo tutón dobywarski rjek je něk z knjezom nad tamnej zemju. A tak je to tež tu pola nas na duchownym polu, přetož wo tajke so w našim zwisku jenož jedna. Hdyž je Chrystus dobyl a nas wot druhich zlych mocow wuswobodził, je so z knjezom nad nami sčinił. A naš nadawk je, hdyž chcemy woprawdze stać w tutej swobodze, zo damy něk tež Chrystusej nad nami knjezić, a nic našim myslam, starosćam, požadosćam atd. A tak je najhlubša mysl nowolětneho hrona při započatku noweho lěta za nas: Z Chrystom a pod jeho knjejestwom do noweho lěta! To woprawdžitu znutřkownu a duchownu swobodu woznamjenja!

La

Naše misijonstwo

Indiska

Štož naše Lipsčanske misijonstwo nětkle w Indiskej čini, zda so być skromne, hdyž to widžimy w zwisku cyleho wuwijanja tu-toho luda ze swojimi 400 milijonami ludžimi.

Ministerski prezident Jawaharlal Nehru je zrozumil, swojemu krajaj dać w zašlych 10 lětach statnu njewotwisnosć. Wón je spytał, z Indiskeje sčinić móc, kotraž steji mjez ranjom a wječorom. Hdyž drje je hišće wjele nuzy w tutym wulkim kraju, tak je so tola hižom wjele přeměnilo. W 2. pjećilěće maja so wulke projekty realizować.

Nowe industrialne srjedzišća nastawaju při milinarnjach, kotrež so hišće twarja abo su hižom dotwarjene. Za sprawne rozdělenje pódy stara so z wulkim wuspěchom Acharya Winoba Bhave. Narodne mocy so hibaju a socialne zmyslenje so skruća. Tež na polu kultury a nabožiny jewi so nowe žiwjenje. Wulku kedźbnosć zbudzi, zo so dr. Ambedkar a mnozy druzi budizmej přiwobročichu. Najsylniša móc w nabožnym žiwjenju je však hinduizm, kotrehož položenje je so w nowej době Indiskeje skerje hišće posyl-

niło. Křesćijanske cyrkwy, ke kotrymž jenož 3 proc. wobydlerstwa přislušeja a to hišće z najchudšich worštow luda, nimaju lóhko. Na ewangelskim boktu čini však wosebje šćěpjenje wjele nuzy, kotremuž thcedža ze zwjazkami a zjednoćenstwami mjez cyrkwami a wěruwuznaćami zadžěwać. Njemóžemy sej zamjeljeć, zo je najnowiše wuwice w Indiskej misijonstwu niespomozne. Wuznam a wliw bělych misijonarow so dale a bóle minjetej. W indiskich křesćijanskich kruhach so wjele řeči wo misijonstwu a cyrkwi. Zesylnjene narodne zmyslenje je jara čućiwe na wšo njeindiske. Na druhej stronje pak su indisy křesćijenjo tak chudzi, zo njemóža derje samostatnje wobstać. Hišće horje pak je, zo maju tak mało misijonskeje mocy. Mnohe małe křesćijanske cyrkwy su tak same na sebje zložene zo strach hrozy, zo nastawaju z nich nowe křesćijanske kasty. Čim wažniše je skutkowanje našich mało misijonarow tam, Lipsčanski misijonski inspektor w Indiskej, Walter Helinger, pisa: Spominajo na swěru domizny chcemy tež my swěrnici być našemu skutkej. To so jow džensa wjace tak samo wot so nje-rozumi kaž něhdy. Čeže su so po-

wjetšile, a wo myslu a prawje našeho džěla njerěči so jenož we našich młodych cyrkwach ale tež w zjawnosći. My k tomu mjelčimy a činimy, kaž bychmy wo tym wšěm ničo njeslyšeli. Njedziwajcy wšeho pak wěmy, zo je Bóh z nami a nas džerži. W Sirkali na př. mózachmy w zašlym lěće 18 pohanow křićić a njedawno zaso 6. We wšěch tutych padach jedna so wo woprawdžite znutřkowne wobroćenje, přetož pohanjo njemóžachu ze swojej křćenicy žane lěpšiny sej dobyć. To su pola nas „wulke džiwje Bože“. W susodnym Chidambaramje smědzach na 1. adwence 1956 přitomny być, jako tam 56 pohanow wukřićichu. Jim nasta z tutej kročelu wjele čezow a čěsnosćow, ale woni wostachu krući a swěrnici. W Tambaramje pola Madrasa poswjećichu 19. wulkeho rózka nowu cyrkej. Swieźeń meješe tak wjesoly a swieźeński raz, kaž to w Indiskej hišće nazhonil njeběch. Mi so zda, zo bě na 1000 křesćijanow přitomnych. Tak dawa Bóh nam z časami znamjenja, zo je z našim skutkom.“

Tanganjika

Lipsčanscy misijonarojo, kotřiž skutkowachu w pońočnym džělu krajiny Tanganjika, maju sylne napjatosće začuwać, z kotrymiž je Afrika džensa napjelnjena. Njedziwajcy zwonkowneho měra je tola krajina pod Kilimandžarom we wšěkim nastupanju njeměrný kut. Wojowanje wo swobodu splaha Kikuyu, kotrež je Jendželska lédma podusyla, je sylne politiske hibanje pola susodnych splahow wubudžilo. Plódna zemja pod horomaj Kilimandžarom a Merom je jara žadna a je njelubje wobmjezowana ze šěrokim pasom kraja, kotryž je w rukach bělych. Spěšne hospodarske wuwice posylnja jich w žadanju za swobodu a njewotwisnosću. Domoródní plahowarjo kofeja dobuchu skónčnje po wótrym bědženju. Tysacy drustwowych burow je so zjednoćilo. Z přibywacym bohatstwom je so sebjewědomje čornuchow skrućilo. Zhromadne skutkowanje šulstwa lutherskeho a katolskeho misijonstwa a knježerstwa je zahorite žadanje młodžiny za wukublanjom spokojilo. Wosebje džiw-

Matematikar wo swojej wěrje

waja na wudospolnjenje wyšeho šulstwa. Za najlěpšich afrikan-skeje intelegency so stipendije wudawaju za studium a přeby-wanje we wukraju. Najwjace z nich docpěja ze železnej pil-nosci dobre wuspěchi. Ducej dom potom tući mužojo rad Němsku wopytuja, zo bychu so ze starymi misijonarami zetkali a po mož-nosci w misijonskim domje po-zastali. Woni su sebi w džakow-nosci wědomni, zo maju so za džiwnje wuwice svojeho kraja nic naposledk křesćijanskim misijo-naram džakować. Jako před 65 lě-tami do kraja přindžechu, běchu tam lući analfabeća (kotřiž pismo njeznaju). Nětkle přisluša wjele z nawjedowacych muži duchow-neho a hospodarskeho žiwjenja a zarjadow lutherskej cyrkwje. W tym zwisku ma so spomnić, zo je so wyši načolnik Džakow, Domaš Marreale II., hromadže z někotrymi w USA studowacymi duchownymi a lajikami wobdžěl na hłownej hromadžiznje lutherskeho swěto-weho zwjazka.

Tuta mloda cyrkej měješe kónc lěta 1956 113 000 dušow. 4200 do-rostlych pohanow wopytowaše w samsnym času křećensku wuč-bu. 57 000 křesćijanow nawda nahladnu ličbu 762 000 šilingow. W někotrych wosadach postajeja wosadni dobrowólnje za sebje jara wulke lětne přinoški. Naj-wjace wosadow steji bjez misijon-skeje podpěry na samsnymaj no-homaj. Njedziwajcy toho ma misijonstwo mlode cyrkwje wjele podpěrać z pjenjzami a z du-chownymi mocami.

Nowa Guinea

Tam skutkuje z lěta 1955 Lip-sčanske misijonstwo hromadže z Neuendettelsauskim misijon-stwom a z ameriskimi a awstral-skimi misijonarami. Tež na tutej zdalenej kupje wuwijanje spěš-nje postupuje. Awstraliske knjej-stwo so jara wo to prócuje. Ciwili-zacija ze swojimi zlými přidaw-kami wužada primitiwnych Papua z njewšednej mocu. Tak steja tam misijonarojo před wosebje čěžkimi nadawkami.

Wujim z Kählerjoweje roz-prawy w *Amtsblatt der Ev.-luth. Landeskirche Sachsens*

Před wjace dylži 500 připoslu-charjami Lipsčanskeje student-skeje wosady rěčeše 18. 11. 1957 prof. dr. Erich Kähler, profesor Lipsčanskeje uniwersity. Jeho tema rěkaše: Křesćijanska wěra džensa. Wučenc wuńdže wot toho, zo je matematika srjedžišćo tech-niki, kotraž džensa tajke gigan-tiske wěcy dokonja. Tohodla za-leži jemu jako matematikarjej při tutym temje wosebje na tym, hač može džensa wědomostnik hišće do Boha wěrić. Njeh béchu tež na příklad Kepler, Newton, Eisenstein a Planck přeswědčeni křesćijenjo, tak so tola njehodzi přec, zo je džensa wjele zdžela-nych swoju wěru spuščilo. Příčina leži po mjenjenju prof.

Kählerja w tym, zo njeje za nas wjace zemja srjedžišćo swěta. Prjedawši čłowjek měješe hišće městno (njobjesa), wo kotrymž mjenješe, zo može tam Boha na-makać, tale wěra pak je so jemu z přirodospytnym slědženjom wzała. Srjedźnowěkowska cyrkej je začuwała, što tajke wuslědženja za křesćijansku wěru rěkaju, a je so tohodla přećiwo nim spječo-wala, kaž to proces přećiwo Galilei dopokaza. Strach je woprawdže rostl. z nowym swětonahladom Boha zabyć.

Na zakladže tutech historiskich rozpominanjow rěčeše potom prof. Kähler wo swojim mjenjenju wo křesćijanskej wěrje a či-nješe to w formje jednoreho ale

H. Zejlerjowa klětko we Łazu

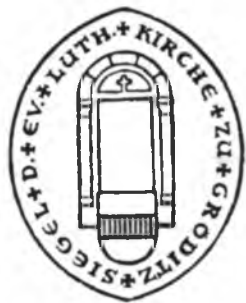
mócného wosobinskeho wuznača. Za njeho je přewysoko, Boha jako najwyšu ideju zapřimnyč a zrozumić móč. Ale Chrystus, Boží Syn, kotryž je do našeho časa a swěta zašol, wustupiwiš z kurjawy mytologije, pokazuje jemu puč k Bohu. Tohodla je Chrystusowa wosoba tak zasadnje wažna za wěru. Buddha a Sokrates móžeštaj prajič, zo móža čłowjekojó jeju mjeni zabyč, hdyž jeno jeju wučba dale wobsteji. Ale Chrystus praji, zo wón jenož puč k žiwjenju nepokazuje, ale zo je wón sam čłowjekow žiwjenje. Tuž je wopak. Chrystusa jenož wulkeho wučerja čłowjestwa mjenowač. Srjedziščo wěry su Chrystusowe słowa, hdžež wón sam wo sebi praji: Ja sym žiwjenje, ja sym puč, ja sym wěrnosć. Tele słowa runaju so mate-matiskim wuprajenjam.

Prof. Kähler mjenowaše nadawk cyrkwyje, zo tutoho Chrystusa čłowjekam připowěda. Nichtó njemóže bjez zwiska z cyrkwu cyle křescijan byč, přetož jenož tu móže wón swoju wěru přeprowowač. My křescijenjo dyrbimy wědžeč, praješe profesor, zo so křescijanska wěra z wědomosću znjese, byrnjež dyrbimy tež móč ateizma připóznač. Češć křescijana je, zo je mudry a bjez falša. „To dyrbjach wuznač“, skónči prof. Kähler, „zo bych zaso swobodny byl za čiche džělo za pisanskim blidom.“

Die Kirche, 15. 12. 1957

Što naš cyrkwinski zygl powěda

Tamle jón widziš — wotčišć našeho cyrkwinskeho zyglu:

Husto so wotčišći na wopismach, na wobswědčenjach, na druhich spisach. A štožkuli tam steji, to wobkrućuje zygl: Nětko plači.

A naš zygl mi powěda:

„Hižo zdaloka widziš, zo sym cyrkwinski zygl. Moja forma, forma lódže, dopomina na nadawk cyrkwyje: Cyrkej je na tutym swěće, kotryž je kaž rozhorjene a dži-wje morjo, kaž wulka a sylna lódž: štož nutřka je, je wěsty, tež hdyž wichory horja: Tuta lódž so njepodnóri.“

A zyglowy wobraz chce čí dwójake prajič:

Najprjedy: z tutymi starymi durjemi ze srjedžneho wěka, Hrodzišćanskeje cyrkwyje, su w 700 lětach ludžo kemši chodžili. Twoji wótcojo su husto nutř chodžili. A ty? Tež džensa hišće wotewrjene steja za wšitkich, kotřiž su sprócni a wobčeženi. Naš Knjez praji:

„Hlaj, ja sym před tobu dał wotewrjene durje, a nichtón njemóže je zawrjeć.“ Dži přez cyrkwinske durje, potom namakaš tež tute druge durje, wo kotrychž pismo rěči.

A potom: Stary wopon steji při durjach. Je wopon pobóžneho založerja, wopon stareje čěskeje swójby Peršicec, kotraž je hižo dołho wotemrěla a zabyta. Ale dopomnječe pobožnych wostanje. A hdyž samo na swěće wostanje w tutym starym woponje, kak wjele bóle wostanje w njebjesach!

A twoje dopomnječe? Je tajke, za móže wobstač?“

To mi naš cyrkwinski zygl powěda. Tohodla je mi luby a drohi. Njeje mi wjace jenož někajki kołk, ale chutny pominar.

Rph

Superintendent Mjerwa-Bukečanski 75 lět

22. hodownika 1957 móžeše naš česćeny a luby bratr superintendent Mjerwa-Bukečanski swoje 75. narodniny swjećić. Bohu Knjezej so džakujemy, zo je nam jeho tak dołhe lěta čileho a stroweho zdžeržal a Jeho prosymy, WÓN chcyl nam jeho tajkeho hišće mnohe lěta zachowač. Jubilaraj samemu pak so wutrobnje džakujemy za wšu jeho swěru a lubosć.

Lětuši kublanski dzeń budže 24. małego rózka, 9.30 hodž., w Budyšinje we wosadnym domje na Hornčerskej hasy. Dzeń budže stač pod heslom: Naše žiwjenje so ruče minje (Ps. 90, 11). Chcemy zhromadnje wo tym wuradžowač, kak swoje žiwjenje hódnje wu-žiwamy, kak ze svojim časom naj-mudřišo gospodarimy. Rad hišće spominamy na loňšu žiwu roz-moľwu wo našich zemskich ku-blach. Lětuši problem je hišće

bóle palacy. Pjenjez drje mamy, ale chwile džensa nichtó wjace nima. To njeje čłowjestwu spomozne. Wjele při tym chori na svojim čěle, přetož wjele chorošćow našeho časa ma swoju winu w přenapinanju a wjele při tym wotemrěwa na swojej duši. Naš čas je na wutrobu chory!

Z tutym wozjewjenjom su fararjo, cyrkwinscy zastupjerjo a cyrkwinscy zastojnicy na naš kublanski dzeń wutrobnje pře-prošeni. **Wosobinske pře-prošnja lětsa njezozešćeľemy.** Wosebje prosymy swoich bratrow fararjow Wojerowskeho wokrjesa, zo bychy swoich wosadnych namoľ-wjeli do Budyšina doječ, zo bychy tola nimo Wulkich Ždžarow a Łaza tež Wojerocy, Delni Wujězd,

Čorny Chołmc, Sprjejcy, Wochozy, Lejno, Ptačecy, Bluń, Parcow a druge wosady zastupjene byle.

Wobjedowač budžemy zhromadnje.

Drježdžany. Přichodne serbske kemše budu njeđzělu Okuli, 9. 3. 1958, w 15.30 hodž., w cyrkwi swj. Marka (Dresden-Pieschen, Markuskirche). Přědowač budže f. Meltka-Klukšanski.

Čisć a naklad: III-4-9. Nowa Doba, čisćer-nja a naklad Domowiny w Budyšinje. Licenca č. 733. Wuchadza jonkróć za měsac. Rjaduje Konwent serbskich ewan-gelskich duchownych. — Hłowny zamol-wity redaktor: superintendent G. Mjerwa-Bukečanski.